

עֵצָה

ספרי-מקרא לילדים

הוצאת

הדביר

משיחות האחים גרים.

1 אדמונית

2 החידה

תרגום

דוד פרישמן

משיחות האחים גרים.

1 אֶדְמוֹנִית

2 הַחִידָה

תרגום

דוד פרישמן

הוצאת דביר, תל-אביב

תרפ"ו

Copyright 1926 by the „Dvir” Co. Ltd., Tel-Aviv.

רפ"ס קאאופרטיבי, אהרות"י, תל אביב

אדמונית.

היה היתה נערה קטנה ונחמדה, והיה כל-הראיה אותה
ניאהבה. אך מפלם אהבה אותה אמה-זקנתה, ולא ידעה מה-
לחת עוד לילדה מתנות על-המתנות אשר נהנה לה, ותתן-לה
מצנפת אדמה עשויה אטון משי, ותהי המצנפת האדמה הזאת
נאה ללחייה מאד, ותחבש אותה לראשה כל-היום ולא תפצה
עוד להסירה, על-כן קראו לה שם - אדמונית. ויהי היום
ותקרא לה אמה ותאמר אליה: קומי, אדמונית, הנה לך פה
ענת דבש ובהקב יין, צאי אל אמך וקנתך והבאת אליה את
אלה; הלה היא ורפת-פת, והיה לה זה למשיב נפש. אך מהרי
ולכי בטרם יחם היום, ובצאתך החוצה והלכת לאטף, אל
תרוצי ואל תטי מן הדרך, פן תבשלי ושברת את בהקב
ולאמך-זקנתך לא תביאי דבר. וכי תבאי אליה הסדרה אל נא
תשכחי לברכה בשלום ואל נא תתורי אחרי עינוך להביט
שם אל כל פנה ואל כל ונית'.

ואדמונית אמרה: בשחי בי כי אעשה כל-דבר במשפט,
ותתקע לה את פפה לאות אמת. והאשה הזקנה התנורכה

ביער במהלך הצי שעה מן הכפר. ויהי קבא אדמונית היערה
 ניפנשנה הזאב בדרך. ואדמונית לא ירעה מהנה זאב וכי היה
 רעה היא, ולא יראה מפניו. אז יאמר הזאב: שלום לך,
 אדמונית, ואדמונית ענתה: הנה שלום, הזאב. של מה קדמת
 בכה היערה, אדמונית?— כי הולכת אני אל אמי וקנתי. ומה
 לך פה תחת מטפחתך?— ענת דבש ובקבוק יין, כי אהמול
 אפינה, ואת אלה אני נשאת לאמי וקנתי; אשה חלה היא ורפת-
 כח וסעדה בדם את לבה. ואנה בית אמך וקנתך, אדמונית?
 ואדמונית ענתה: עוד מהלך רבע שעה עד מעבה היער, הנה
 שם ביתה, כי יושבת היא תחת שלש האלות הגדולות אשר
 עם גדרות האנוזים. הלא ידעת איפה הם. והזאב השב בלבו:
 אכן גתח טוב הנפש הרבה והיעירה הזאת, אשר תטעם
 לחבי גם מן הזקנה, ולכן אעשה נא בערמה לבעבור לכה את
 שתיהן יחדיו. וילך אט רגע אחד על-ידי אדמונית, ואז-רפן
 אמר: ראי, אדמונית, מה יפים הפרחים המציצים פה מסביב,
 ואת טרם תראי וטרם תשימי לב! הנם את ומרת-הצפרים
 המתוקה לא תשמעי? הנה את הולכת לדרךך פנערה בהולכת
 אל בית-הספר, ותיער נחמד בכה מסביב!

ואדמונית נשאה את עיניה ותבט פה וכה ותרא והנה
 קרני השמש מפוזות בין העצים אנה ואנה והפרחים מציצים
 מסביב, כלם יפים וכלם נחמדים, ותאמר בלבה: אהטף-נא
 לזקנתי פרחים אחדים ואצור אותם בצרור, והיה לה זה
 לשמחה גדולה. הן קדמתי מאד לקום היום, ועוד המועד רב

לבוא לזקנתי. ותט מן הדבדב ותרחק לבוא הנערה ותבקש
 בין הפרחים, והיה כאשר תקטרף את האחד וחשכה בלבה כי
 הפרח הקרוב יפה ממנו ומהרה אליו, וככה הרחיקה מרנע
 לרנע ותצמק לבוא הנערה. בין פה וכה והואב הלך דבדב
 ישרה ויבא עד בית האשה הזקנה ויתדפק על הדלת. מי שם
 בחוץ? — אדמונית אנכי וענת דבש ויין אנכי מביאה אליך,
 קומי פתחי את הדלת. והזקנה קראה מבית: ברק לחצי-נא
 את בך המנעיל, הגה רפה אנכי מקום ולא אוכל לפתח לך.
 והואב לחץ את בך המנעיל ותפתח הדלת לרוחה, וימהר
 היאב לא דבר דבר, וילך דבדב ישרה אל המטה אשר שכבה
 עליה הזקנה ויבלענה. אחר-כך לבש את בגדיה וישם על ראשו
 את צניפה וישכב על מטתה, ואת מסך המטה הוריד מלפניו.
 ואדמונית שוטטה אנה ואנה לבקש פרחים בישר, והיו
 כאשר מלא הצור בידה עד בלתי יכולת עוד לשאת, ותופד
 את אמה וזקנתה ותמהר ותלך. היא באה עד הבית, ויפלא
 בעיניה כי הדלת פתוחה, וגם בכאה הסדרה והיו כל-דבר
 וכל-מראה ור ונפלא בעיניה מאד, ותאמר בלבה: הוי אלי,
 מה האמה הניפלת עלי היום פה, ואני תמיד חמדתי בכה
 לשבת בבית אמי וזקנתי! או קראה: שלום לך, אמי וזקנתי!
 אך אין ענה דבר. ותגש אל המטה ותגל את המסך ותרא
 והנה אמה וזקנתה שוכבת לעיניה וצניפה חבוש עליה עד
 לקצות פניה ומראה ור מאד. הוי וזקנתי, למה גדלות בכה
 אונך? — לבעבור אוכל לשמע היטב את קול צעדיך.

הוי זקנתי, למה גדלות ככה עיניך? — לבעבור אוכל לראותך היטב בגשתי. הוי זקנתי, למה גדלות ככה ידך? — לבעבור אוכל להתפשף היטב בהנהי. אבל, זקנתי, למה גדול ונורא ככה פיך? — לבעבור אוכל לבלע אותך היטב. המלים עזן בפי הזאב, והוא קפץ בפתע פתאם מעל המטה ויבלע את אדמו"ת האמללה.

מקץ רגעים אחדים, באשר השף הזאב את תאותו, וישב וישכב על המטה. וירדם וישן, ויהי קול-נחרתו נורא מאד. פרנע הוא והציד עבר בחוץ על הבית ויאמר בלבו: מה נוראה נחרת הזקנה הפעם, אסורה-נא ואראה מה היה להי. ויבא אל החדר פנימה, ויהי בגשתו אל המטה וירא והנה הזאב שוכב עליה. אז קרא: הנה פה מצאתיך, חוטא זקן, ואני זה בקשתיך ימים רבים! ויאמר לפנע בו בקנה-הרבים אשר בידו, אך מחשבה באה בלבו לאמר: אולי בלע הזאב את הזקנה ואני עוד אוכל להצילה! על-כן לא ירה בו, כי-אם לקח מספרים ויחל לגזר בהם את בטן הזאב הישן. הוא כמעט החל, והמצנפת האדמה הצהירה פתאם לנגד עיניו, וכאשר הוסיף לגזר עוד, ותקפץ הנערה ותצא שלמה כלה ותקרא: מה גדול פחדתי אשר פחדתי ומה נורא החשך בבטן הזאב! אחר-כן יצאה גם הזקנה חיה, ולא יכלה כמעט לשאף רוח. ואדמו"ת מהרה ותבא אבנים גדלות ותמלא בהן את בטן הזאב, ויהי בהקיצו ויחפץ לקפץ משם ולהמלט, ולא יכול, כי כבדו האבנים מאד, ויפל מת ארצה.

או היו שלשתיכם שמחים: הצייד הפשיט את העור מעל
הואב ויקחהו וילך אל ביתו, הזקנה אכלה את הענה ותשת את
חיון, אשר הביאה אדמונית, ותשב אליה רוחה, ואדמונית
אמרה אל לפה: כל הימים אשר אחיה לא אסור עוד מן
הדרך הנערה, אשר צוטה אמי לבדתי סור מפנה.

ויש אשר מספרים לאמר: באחד הימים ואדמונית הביאה
שנית מאפה-תנור לאמה-זקנתה, ויפגשנה בדרך ואב אחר
ויאמר להנותה¹ מן המסלה. אך אדמונית נשמרה לנפשה
ותמהר וילך לדרך, ובכאה לזקנתה ותספר כי פגשה הואב
וכי ברך אותה בשלום, ורק אשר מתוך עיניו הביטה רעת
לבו. לולא פגשני על פני המסלה הישרה, כי עתה אכלני.
באי, אמרה הזקנה, נסגרתנא את הדלת, ולא יבא אלינו
הביטה. או התדפק הואב על הדלת ויקרא: פתחינא, אם
זקנה, אדמונית אנכי ומאפה-תנור הבאתי לך. אך שתיהן
החרישו ואת הדלת לא פתחו. והואב הקיף את הבית פעמים
אחדות ויתחרש² כל היום ואחר-כן קפץ ויעל על הגג ויאמר
לחבות עד שוב אדמונית בערב הביתה, ואז ילך אחריה חרש
ויאכל אותה בחשך. אוילם הזקנה הבינה את אשר זמם³
ותבקש עצה. ולפני הבית עם הקיר הבית גדולה, ותאמר

1 להסירה.

2 התראה כמתריש. 3 הישב.

הזקנה אל הנערה: יקחי את הדלי, אדמונית, הנה בשלתי
אתמול נקניקי בשר, ועתה שאבי את המים אשר בשלתי אותם
בהמה ושפכי אותם אל החבית, הלך ושפך הלך ושפך, עד
כי מלאה החבית הגדולה והרחבה עד לשפתה. וריח הנקניקים
עלה באף הזאב, ונרח ונבט לארץ, ואחריו בן האריץ ציארז
הלך והארץ, ופתאם ולא יכול עוד להתחוק וישמט; ככה
נשמט מן הנג ניפל אל תוך החבית ויטבע בה. ואדמונית שבה
הביתה שמחה וטובת-לב ולא אנה לה כל רע.

Ex bibl. univ. Tart.

החִירָה.

בֶּן־מֶלֶךְ הָיָה בְּשָׁנִים קַדְמֹנִיּוֹת אֲשֶׁר חָשְׁקָה נַפְשׁוֹ לְגַסֵּעַ
הַלֹּדֶף וְנִסּוֹעַ בְּאֶרֶץ לְאַרְכָּה וּלְרַחֲבָה, וּבְצֵאתוֹ לְמַסְעָיו לֹא לָקַח
אִישׁ עִמּוֹ בְּלִת־אִם עֲבָדוֹ הַנְּאֻמִּי. וַיְהִי הַיּוֹם וְהוּא בָּא עַד לְיַעַר
גָּדוֹל וְהִשְׁמֵשׁ בָּאָה לּוֹ שֶׁם, וַיִּבְקֹשׁ לוֹ מְלוֹן וְלֹא מָצָא. וַיִּשָּׂא
אֶת עֵינָיו וַיֵּרָא וְהִנֵּה נַעֲרָה הוֹלֶכֶת לְקִרְאָתוֹ וּפְנֵיהָ אֶל בֵּית־קֶטָן.
וַיִּקְרַב לָבֵא וַיִּרְאֶנָּה וְהִנֵּה הִיא נַעֲרָה צְעִירָה וַיִּפְתַּח־תָּאֵר מְאֹד
וַיְדַבֵּר אֵלֶיהָ וַיִּשְׁאַלְנָהּ: הֲלֹא חַגִּידִי לִי, בַּתִּי הֲאִין מְקוֹם
בְּבֵית הַזֶּה לִי וּלְעַבְדֵי לְלוֹן שֶׁם הַלְּיָלָה? וַתֹּאמֶר הַנַּעֲרָה
בְּמִרְרֹת וַתֹּאמֶר: יֵשׁ, הַבֵּית פְּתוּחַ לְפָנֶיךָ, אֲךָ רָאָה, הִנֵּה אֲנִכִי
אֵינְצֵדָה: סוּר מִזֶּה וְאַל תָּבֵא בּוֹ. וּבֶן־הַמֶּלֶךְ שָׁאַל: מַדּוּעַ־זֶה
לֹא אָבֵא בּוֹ? וְהַנַּעֲרָה נֹאנְחָה שְׁנִית וַתֹּאמֶר: כִּי אִמִּי הַחֲרַגְתָּ
עֲשֵׂה בְלֶהֱטִים רָעִים וְהִיא חוֹשֶׁבֶת רָעָה עַל כָּל זֶר הַעוֹבֵר פֹּה.
וַיִּבֶן בֶּן־הַמֶּלֶךְ כִּי בָּא עַד בֵּית מְבֻשְׁפָּה, וַרְק יַעַן אֲשֶׁר הַיּוֹם רַד
מְאֹד וְאֵת הַחֲרָד לֹא רָאָה, וְגַם יַעַן אֲשֶׁר לֹא יָדַע פֶּחַד מַעוּדוֹ,
לָכֵן הִבְלִיג עַל כָּל רָע וַיִּסָּר אֶל הַבַּיִת. וְהוֹקֵנָה יֹשְׁבָה בְּרִפְיֻדָּתָהּ
עַל יַד הָאֵשׁ הַמְּבֻשְׁרֶת וַתִּבְטַח בְּעֵינֶיהָ הַאֲדָמוֹת עַל הָאֲרָחִים,
וַתִּנְהַם וַתְּדַבֵּר בְּשִׁפְתֶיהָ שְׁלוֹם לָהֶם וַתֹּאמֶר: בְּרוּכִים הַבָּאִים,
שָׁבוּ לָכֶם וְנַחְוּ פֹה כְּאֹת גַּפְשְׁכֶם. וַתִּפַּח בְּנִחְלִים אֲשֶׁר עַל
הָאֵח, וְעַל הַנְּחָלִים סִיר קִטְנָה וְהִיא מְבַשְׁלֶת בָּהּ גְּוִיר. וּבַתָּה

הנהיגה את האנשים להיות נזהרים מאד לנפשם לבלתי אכל
דבר ולבלתי שתות דבר מכל אשר תמן להם הזקנה כי
מזנת היא להם שקויים רעים. והאנשים שכבו לישון נישנו
בשלוש עד הפקר. ויהי כפקר ויקומו לצאת לדרךם ובן המלך
עלה על סוסו, ותנש אליו הזקנה ותאמר: שלום לך, רק חכה
נא עוד רגע עד מסכי לך בוס ברכה לדרךך. נתפן להסוף
את הנסוף, אף בן המלך לא חכה להיירכב לדרךכו, ורק העבד
עוד עשה בזה וכה ויהי אוסר את הבר אל נב הסוס, ותבא
המכשפה והכוס בידה ותאמר: את זה תביא לאדוניך. אף
ברגע ההוא התפוצצה הכוס ותו את הרעל על-פני הסוס,
והרעל חנק ועז מאד, ויפל הסוס ברגע מת ארצה. והעבד רץ
אחרי אדונו ונישיגהו ויספר לו את אשר נעשה, ואחרי-כן שב
אל נקלת הסוס, כי חמל על הבר ויהי עם לבו לקחתו. הוא
בא אל הנבלה וירא והנה ערב ירד עליה ואובל מבשרת
ויאמר בלבו: מי יודע אם נמצא ביום טוב ממנו להיות לט
למאכל. ויקם ויהרג את הערב ויקחהו עמו. אז נסעו שניהם,
הוא ואדונו, כל היום בתוך היער ולא מצאו ממנו מוצא
ובערב היום וימצאו מלון ויסורו אליו. והעבד נתן לבעל-
המלון את הערב המומת לבעבור בשל אותו לארחה. אף בית-
המלון היה מעון לשודדים, מערת מרצחים היה, ויהי באישון
לילה נבאו שנים-עשר רוצחים ויאמרו להרג את הארחים

וּלְשַׁלַּל אֶת שְׁלֹלָם. אָפֶס טָרַם יַעֲשׂוּ אֶת הַמְּלֹאכָה, וַיִּשְׁכּוּ בָלֶם
 אֶל הַשְּׁלֶחַן לֶאֱכֹל, וְגַם הַמְּכַשְׁפָּה בָאָה, וַיֹּאכְלוּ בָלֶם יַחְדָּו אֶת
 הַמָּרְק אֲשֶׁר הִכִּינוּ לָהֶם, וְאֶל הַמָּרְק הַזֶּה בָּשָׂר הָעֵרֶב. עוֹד
 הַבָּשָׂר עַל לְשׁוֹנָם, בְּמַעַט טָעַמוּ אֶת טָעֻמוֹ, וַיִּפְּלוּ בָלֶם מֵתִים
 אַרְצָה, כִּי עָלָה הַרְעַל מִן הַפֹּה וַיָּבֹא בְּבָשָׂר הָעֵרֶב, לְהַמִּית
 אֶת כָּל הַנֶּנֶס בּוֹ. וּמִכָּל אֲנָשֵׁי הַבַּיִת לֹא נִוְתַר אִישׁ בְּלִתֵּי אִם
 בַּת בַּעַל-הַמְּלוֹן, וְהִיא נִעְרָה יִשְׂרָת־לֵב אֲשֶׁר לֹא חָלַק לָהּ בְּכָל
 עֲלִילוֹתֶיהֶם, וַתִּלְךְ וַתַּפְתַּח לִפְנֵי הָאֲרָחִים אֶת נִלְתוֹת כָּל הַבַּיִת.
 וַתִּרְאֶה אוֹתָם אֶת כָּל הָאוֹצְרוֹת הַרְבִּים וְאֶת כָּל הַמְּטֻמְיָנִים. אַךְ
 בֶּן-הַמְּלֶךְ לֹא אָבָה לְקַחַת קִטְנָה אוֹ גְדוּלָה, וַיֹּאמֶר לָהּ: יְהִי לְךָ
 אֲשֶׁר לְךָ, וַיִּפֹּן הוּא וַעֲבָדָיו וַיִּרְכְּבוּ לְדַרְבָּם.

הָמָּה עוֹבְרִים אֶת הָאָרֶץ, וַיָּבֹאוּ עַד לְעִיר גְּדוּלָה אֲשֶׁר
 שָׁם בַּת-הַמְּלֶךְ יִפְתַּח-מַרְאֵה מְאֹד, וַרַק לְבָה גְבָה וְעֵינֶיהָ רְמוּ,
 וְלִבָּן הָעֵבֵרִיהָ קוֹל בְּכָל הָאָרֶץ לֵאמֹר: מִי הָאִישׁ אֲשֶׁר יַחְדָּד
 לָהּ חֵידָה וְהִיא אֶת חֵידָתוֹ לֹא תִמְצָא עַד עֵבֶר שְׁלֹשַׁת יָמִים,
 וְהֵיחָד לֹו לְאִשָּׁה, אַךְ אִם תִּמְצָא אֶת הַחֵידָה, וְחִיב הָאִישׁ אֶת
 רֵאשׁוֹ לָהּ וְכָרְתוּ אֶת רֵאשׁוֹ. וּבַת-הַמְּלֶךְ נִעְרָה חֲכָמָה עַד
 לְהַפְּלִיא, נִתְּהִי מוֹצֵאת אֶת כָּל חֵידָה עוֹד בְּטָרַם יַעֲבֵר הַמּוֹעֵד
 הָאֲמֹר, וַיְהִי מִסְפַּר הַנִּבְרִים אֲשֶׁר חִיבוּ לָהּ אֶת רֵאשָׁם עַד כֹּה
 תִשָּׁעָה, וַיּוֹמְתוּ כָלֶם. וּבֶן-הַמְּלֶךְ עִם עַבְדָּו בָּא גַם הוּא, וַיִּרְא
 אֶת יִפְיָה הַגְּדוֹל וַיַּחֲשֶׁק בָּהּ מְאֹד, וַיִּשְׁבַּח אֶת כָּל הַרְעָה אֲשֶׁר
 נָגַד סָנְיוֹ, וַיְהִי נִכּוֹן לָשִׁים אֶת נַפְשׁוֹ בְּכַפּוֹ. וַיִּלְךְ וַיָּבֹא לִפְנֵי
 בַת-הַמְּלֶךְ וַיַּחְדָּד לָהּ אֶת הַחֵידָה לֵאמֹר: מִה־זֹּאת? הֲרַנְנִי וְלֹא

הרג ואחר־כן הרג שנים־עשר. ולא יכלה בת־המלך להגיד את החידה, ותחקר הרבה ולא מצאה, ותקרא בספר־החידות אשר לה ולא היה שם פתרון, ותתבלע כל חכמתה. ותרא כי לא תוכל ותעש בערמה ותקח את שפחתה ותשלחנה לחדר־המשכב אשר לבן־המלך למען אשר תאזין לחלמותיו, אולי ידוב את שפתיו בשנתו ויגלה את סודו. אך העבד הערום עלה על מפת אדונו וישבב שם פחתיו, ויהי כבא השפחה וכגשתה אל המטה, ויחזק בה ויפשט מעליה את אדרתה אשר הסתתרה בה, ויגף עליה את שוטו ויגרשנה. בלילה השני ותשלח בת־המלך את גערתה, לבעבור תקשיב, אולי תצליח הנערה הזאת יותר מן השפחה, ויתפש אותה העבד גם היא ויפשט מעליה את אדרתה ויגף עליה את שוטו ויגרשנה. ויהי בלילה השלישי, ויחשב בן־המלך כי עתה יונח לו, וילך וישבב על מפתו, ותבא בת־המלך אליו החדרה, והיא עטה אדרת בעין העופרת הבהה, ותשב למרגלותיו, כי אמרה: אולי ידוב את שפתיו בחלומי ואשמע או אשאלה את פיו בהיותו ישן, והוא יענה, באשר יעשו לפעמים הישנים. אך בן־המלך לא ישן, ורק עיניו היו סגרות בישן, ויבן ונדע את כל הנעשה. ותשאלהו בת־המלך ותאמר: הרג ולא הרג — מה־זאת? ובן־המלך ענה: ערב הוא אשר

אכל מנבלת סוס מרעל ויהרג והוא לא הרג מעורו.
 ובת-המלכה הוסיפה ותשא: אחר-כן הרג שנים-
 עשר - מה-זאת? ובן-המלך ענה: שנים-עשר רוצחים
 הם, אשר אכלו מבשר הערב וימותו ברעל. ויהי כִּאֲשֶׁר
 ידעה את החידה, ותקם בפאט למען התננב ולצאת, ויתפש
 בן-המלך באדרתה ותעזב את אדרתה בידו ותמלט ותצא.
 ובהיות הבקר ותעבר בת-המלך קול בכל העיר כי מצאה
 את החידה, ותקרא לשנים-עשר השופטים ותגד להם את
 הפתרון. אך העלם שאר, כי ישמעו לו, ויאמר: באה
 אלי בת-המלך בהחבא בליִלָה ותחקרני, ולולא שאִלָה
 אותי לא מצאה את חידתי. ויאמרו השופטים: תנה לנו אות
 כי אמת דבריה. ויוצא העבד אל השופטים את שלש
 האדרות, וכראות השופטים את האדרת בעין העופרת הבהה,
 אשר תלבש בת המלך, ויאמרו: צו וירקמו את האדרת
 רקמת כסף וזהב והיתה לכם ללבוש פאר ביום חתונתכם.

